

Zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów projektem założeń do nowelizacji ustawy o NBP, Rada Polityki Pieniężnej straci uprawnienie do przyjmowania sprawozdania finansowego NBP. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego, którego celem jest m.in. monitoring działalności NBP będzie leżało jedynie w gestii rządu. Jest to sprzeczne z zasadami nadzoru korporacyjnego OECD. Ponadto Zarząd NBP przejmie od RPP kompetencję w zakresie wyboru biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe NBP.

• Opis przypadku

17 czerwca 2014 roku Rada Ministrów przyjęła projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim. W projekcie tym proponuje się:

- rezygnację z przyjmowania przez Radę Polityki Pieniężnej (RPP) rocznego sprawozdania finansowego NBP;
- powierzenie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe organowi kierującemu, czyli Zarządowi NBP i odebranie tego uprawnienia RPP

Projekt jest dostępny na stronie Rady Ministrów:

<http://bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r792,projekt-zalozen-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-Narodowym-Banku-Polskim-oraz-.html>

• Ocena eksperta FOR

Zgodnie z zasadami nadzoru korporacyjnego OECD jednym z głównych celów sporządzania sprawozdań finansowych jest możliwość prowadzenia odpowiedniego monitoringu działalności przedsiębiorstw. Ponadto, według tego dokumentu, ważnym zadaniem organu nadzorczego jest sprawowanie nadzoru nad wewnętrznymi systemami kontrolnymi jednostki, do których zalicza się sprawozdawczość finansową, zarządzanie kapitałem, a także zapobieganie nadużyciom. Rada Polityki Pieniężnej dokonuje ocen działalności Zarządu NBP w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej, pełni więc rolę organu nadzorczego w stosunku do NBP na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o NBP.

Do tej pory zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 5 ustawy o NBP, Rada Polityki Pieniężnej miała uprawnienia do przyjęcia sprawozdania finansowego. Mogła więc nie przyjąć tego sprawozdania finansowego, jeśli uważała, że NBP podjął się działalności, która jest niezgodna z podstawowym założeniem kreowania polityki pieniężnej w Polsce. Proponowane przez Radę Ministrów zmiany spowodują, że Rada Polityki Pieniężnej straci to uprawnienie, a zatwierdzenie sprawozdania finansowego (którego celem jest

odpowiedni monitoring działalności jednostki) będzie leżało jedynie w gestii rządu. **Takie ograniczenie kompetencji RPP zwiększa jednocześnie zależność NBP od Rady Ministrów, która staje się głównym organem nadzorującym działalność NBP.**

Ponadto, założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim przewidują, że organem właściwym do wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe NBP powinien być Zarząd NBP jako organ kierujący bankiem, a nie jak dotąd RPP. Jest to sprzeczne z Ustawą o Rachunkowości (UoR). Zgodnie z art. 66 ust. 4 UoR wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do wykonywania badania lub przeglądu sprawozdania finansowego dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy prawa stanowią inaczej. Zarząd jednostki nie może dokonać takiego wyboru.

Takie zasady mają służyć **zapewnieniu niezależności audytora. Zarząd nie mogąc wybrać biegłego rewidenta, nie może wpływać na jego niezależność.** Przykładami wpływania na niezależność audytora są:

- obietnica wyboru na kolejny rok,
- groźba zastąpienia audytora w trakcie badania innym biegłym rewidentem

Zarząd mając w kompetencji wybór biegłego rewidenta mógłby wpływać na jego niezależność w przypadku, gdy wyniki prac biegłego rewidenta byłyby nie po myśli kierownictwa jednostki. **Obowiązuje prosta zasada, że organ kontrolowany, nie może wybierać kontrolującego.** Proponowane przez Radę Ministrów zmiany stanowią naruszenie zasady niezależności biegłego rewidenta i takie kompetencje powinna mieć Rada Polityki Pieniężnej.

Z podobnym omijaniem dobrych praktyk nadzoru korporacyjnego mieliśmy już do czynienia w sektorze samorządowym w 2010 roku, kiedy to sprawozdania finansowe największych polskich miast zostały poddane obowiązkowi badania przez biegłych rewidentów. Zgodnie z Zasadami nadzoru korporacyjnego OECD jak również zgodnie z Ustawą o Rachunkowości, za wybór biegłego odpowiada organ nadzorczy. W przypadku miast organem nadzorczym jest rada miasta. Tymczasem niektóre Regionalne Izby Obrachunkowe (RIO) wydały niezgodnie z Ustawą interpretacje, że biegłego rewidenta może wybrać prezydent miasta. Tym samym część audytów przeprowadzonych w tamtym okresie można uznać za nieważnych z mocy prawa, gdyż wybór biegłego rewidenta był niezgodny z ustawą o rachunkowości.

Kontakt do eksperta

Paweł Zaczyński

e-mail: pawel.zaczynski@for.org.pl

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, +48 691 232 994

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl

Dołącz do nas: [facebook.com/FundacjaFOR](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)